

Kuśnierz, Jerzy / Urbański, Andrzej

Skarb wyrobów brązowych kultury łużyckiej z okresu halsztackiego D odkryty w Deszkowicach II, woj. zamojskie

---

Archeologia Polski Środkowowschodniej 3, 279-280

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JERZY KUŚNIERZ, ANDRZEJ URBAŃSKI

**SKARB WYROBÓW BRĄZOWYCH KULTURY ŁUŻYCKIEJ Z OKRESU HALSZTACKIEGO D
ODKRYTY W DESZKOWICACH II, WOJ. ZAMOJSKIE**

W lipcu 1997 r. we wsi Deszkowice II, gm. Nielisz, położonej na prawym brzegu Wieprza, w sąsiedztwie projektowanego zbiornika wodnego „Nielisz”, prowadzono przy użyciu koparki mechanicznej prace ziemne związane z budową wodociągu. Podczas ręcznego zasypanywania rowu, w pobliżu gospodarstwa Jana Lipskiego natrafiono w hałdzie na kilka przedmiotów brązowych. Jan Lipski z sąsiadem dokładnie przeszukali miejsce znalezienia i w rezultacie odkryli skarb ozdób brązowych składający się z dwu zapinek okularowatych oraz dwunastu drobniejszych przedmiotów: bransolet i skrętów wykonanych z drutu brązowego. Skarb został podzielony między znalazców - jedną zapinkę okularowatą zabrał sąsiad i tej nie udało się niestety odzyskać - pozostałą część zespołu Jan Lipski przekazał do zbiorów Muzeum Okręgowego w Zamościu. Do książki inwenta-

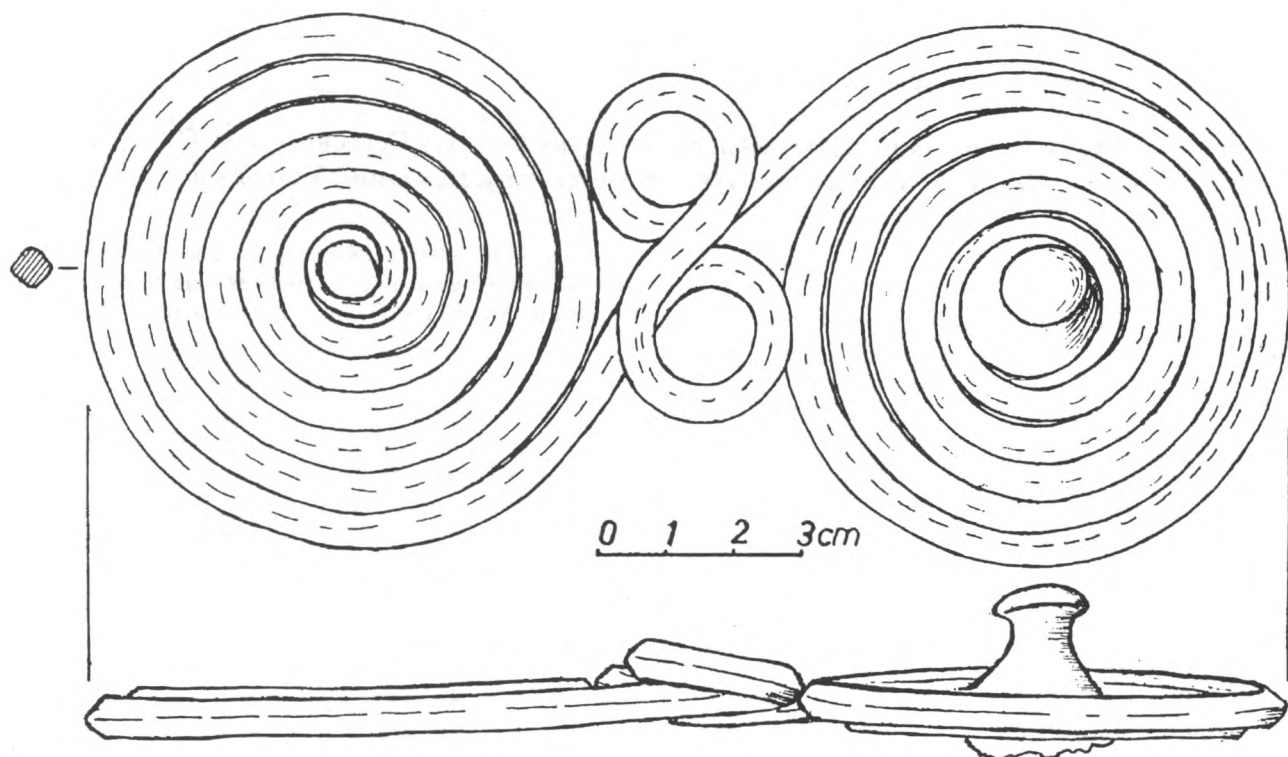
rzowej działu archeologii pod numerem MZ/269/A (nr kat. 639 - 651) wpisane zostały:

1. duża, brązowa zapinka okularowata, uszkodzona (brak szpili służącej do zapinania, osadzonej na ozdobnym nicie w środku tarczki; szpila prawdopodobnie była żelazna o czym świadczy duża bryła rdzy w miejscu ułamania). Waga 278,6 g (ryc. 1) [nr kat. 639].

2. bransoletka o wewnętrznej średnicy ok. 4,0 cm, wykonana z drutu, w kształcie rozciągniętej 4,5-zwojowej spirali. Waga 26,0 g [nr kat. 640].

3. bransoletka o wewnętrznej średnicy ok. 4,0 cm, z drutu, w kształcie 4,5-zwojowej, ciasno zwiniętej spirali. Waga 26,5 g [nr kat. 641].

4. duży pierścień o wewnętrznej średnicy ok. 3,5 cm, z drutu skręconego w 3,5 zwoju. Waga 11,1 g [nr kat. 642].

Ryc. 1. Deszkowice, stan. II. Brązowa zapinka okularowata.

5. skręt o średnicy wewnętrznej ok. 3,5 cm, z 1,5-zwojowego drutu. Waga 8,1 g [nr kat. 643].

6. skręt o średnicy wewnętrznej ok. 3,5 cm, z 1,5-zwojowego drutu brązowego. Waga 4,1 g [nr kat. 644].

7. skręt o średnicy ok. 3,5 cm, z 2,5-zwojowego drutu. Waga 3,5 g [nr kat. 645].

8. skręt o średnicy ok. 2,0 cm, z 1,5-zwojowego drutu. Waga 1,85 g [nr kat. 646].

9. pierścionelek o średnicy ok. 2,0 cm, z końcami zachodzącymi na siebie. Waga 0,9 g [nr kat. 647].

10. pierścionelek o średnicy ok. 2,5 cm, z końcami zachodzącymi na siebie. Waga 2,19 g [nr kat. 648].

11. pierścionelek o średnicy ok. 2,0 cm, z końcami zachodzącymi na siebie. Waga 2,45 g [nr kat. 649].

12. pierścionelek o średnicy ok. 2,0 cm, z końcami zachodzącymi na siebie. Waga 2,8 g [nr kat. 650].

13. pierścionelek o średnicy ok. 1,8 cm, z końcami zachodzącymi na siebie. Waga 1,1g [nr kat. 651].

Łączna waga wszystkich odzyskanych przedmiotów wynosi 278,6 g. Zabytki poddawane są aktualnie zabiegom konserwatorskim dlatego nie wszystkie jeszcze zostały narysowane.

Zespół wstępnie można datować na podstawie kilku najbardziej znanych analogii do zapinki okularowatej (ryc. 1). Zabytek ten posiada liczne odpowiedniki na Śląsku, Pomorzu i w Małopolsce (J. Kostrzewski 1966, ryc. 42: b; 1970, ryc. 60: o; L. J. Łuka 1979, s. 163, ryc. 87; A. Gardawski 1979, s.129, tab. XXXIII, 4). Zapinka znaleziona w Karminie (skarb III) towarzyszy elementom uprząży końskiej, m.in. pobocznicy typu Czernogorovka, która według Z. Bukowskiego (1976, s. 83) przesuwaa tradycyjne datowanie tego skarbu z HaB3 na przełom HaB3/HaC. Pozostałe, wyżej wymienione znaleziska datowane są na Ha C lub D. Pamiętając o obecności w egzemplarzu z Deszkowic II żelaznego elementu konstrukcyjnego można chronologię całego skarbu określić wstępnie na okres halsztacki D i przypisać go kulturze łużyckiej.

LITERATURA

B u k o w s k i Z.

1976 *Elementy wschodnie w kulturze łużyckiej u schyłku epoki brązu*, Wrocław.

G a r d a w s k i A.

1979 *Czasy zaniku kultury łużyckiej. Okres halsztacki D i lateński*, PZ Pol., t. 4. s. 117-146.

K o s t r z e w s k i J.

1966 *Pradzieje Pomorza*, Wrocław.

1970 *Pradzieje Śląska*, Wrocław.

Ł u k a L. J.

1979 *Kultura wejherowsko-krotoszyńska*, PZ Pol. t. 4. s. 147-169.

JERZY KUŚNIERZ AND ANDRZEJ URBAŃSKI

A TREASURE OF BRONZE ITEMS BELONGING TO THE LUSATIAN CULTURE, PHASE C OF THE HALLSTATT PERIOD DISCOVERED IN DESZKOWICE II, ZAMOŚĆ VOIVODSHIP

In July 1997, a treasure of bronze ornaments was found accidentally in Deszkowice village II, Nielisz commune, which belongs to the Lusatian culture, phase C of the Hallstatt period. The assemblage included two binocular-like brooches,

twelve small bracelets, coils and rings. One of the brooches was lost whereas the remaining artefacts were handed over to the District Museum in Zamość. The treasure weighs 278,6 grams.

Muzeum Okręgowe w Zamościu